

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 16/1999 vp

Hallituksen esitys laiksi Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä lokakuuta 1999 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisä- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta (HE 102/1999 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- finanssineuvos Tiina Maisala, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Päivi Laatikainen, Verohallitus
- ylitarkastaja Taina Pekonen, Tullihallitus
- varamaaneuvos Roger Nordlund ja osastonjuristi Niklas Slotte, Ahvenanmaan maakuntahallitus
- Ahvenanmaan maakuntahallitus.

HALLITUKSEN ESITYS

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn liittymissopimuksen mukaan Ahvenanmaan alue jää niiden Euroopan yhteisön säännösten ulkopuolelle, joiden tarkoituksena on yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden arvonlisäverotusta, valmisteverotusta ja muita välillisen verotuksen muotoja koskevaa lainsäädäntöä. Ahvenanmaata pidetään arvonlisäverotuksessa kolmantena alueena.

Ahvenanmaata ei lueta yhteisön arvonlisäverolainsäädännön suhteen yhteisön arvonlisäveroalueeseen, vaikka Ahvenanmaa kuuluu yhteisön tullialueeseen ja tullionioniin. Ahvenanmaa on siten arvonlisäverotuksessa kolmannen maan asemassa suhteessa muuhun Suomeen ja toisiin jäsenvaltioihin. Tämä merkitsee sitä, ettei yhtei-

sön veroalueen ja Ahvenanmaan välisiin tavaroiden myynteihin ja siirtoihin sovelleta yhteisökaupan arvonlisäverojärjestelmää, vaan kolmansien maiden kanssa käytävään kauppaan liittyviä maahantuontia ja vientiä koskevia säännöksiä.

Nykyisen verorajan johdosta tuonti muualta Suomesta Ahvenanmaan maakuntaan ja maakunnasta muualle Suomeen on verollista, samoin tuonti muista jäsenvaltioista Ahvenanmaan maakuntaan. Myös yksityishenkilöiden sekä ei-verovelvollisten yritysten ja yhteisöjen tuonnit ja tavarasiirrot verotetaan.

Uusien tavaroiden osalta veroraja ja siihen liittyvä tuontiverotus ei aiheuta kaksinkertaista

verotusta, koska tavaroiden myynti on vastaavasti vapautettu verosta. Käytettyjen tavaroiden osalta veroraja kuitenkin johtaa eräissä tilanteissa siihen, että niihin kohdistuu kaksinkertainen verotus.

Veroraja johtaa nykyisin myös siihen, että taide-, keräily- ja antiikkiesineisiin, jotka maahantuodaan Ahvenanmaalle muualta Suomesta tai muista jäsenvaltioista, sisältyy enemmän veroa kuin vastaaviin Ahvenanmaalta ostettuihin tavaroihin. Nämä tilanteet syntyvät myös tuotaessa taide-, keräily- ja antiikkiesineitä Ahvenanmaalta muualle Suomeen.

Ahvenanmaan verorajasta johtuva käytettyjen tavaroiden kaksinkertainen verotus on muodostunut ongelmaksi. Se haittaa erityisesti Ahvenanmaan ja muun Suomen välistä kauppaa. Lisäksi tilanteen yhteisöläinsäädännön mukaisuus on asetettu kyseenalaiseksi.

Myös taide-, keräily- ja antiikkiesineiden myynti rajan yli on ankarammin verotettua kuin vastaavat Ahvenanmaalta suoritettut liiketoimet.

Hallitus ehdottaa, että Ahvenanmaan verorajasta aiheutuva käytettyjen tavaroiden kaksinkertainen verotus estettäisiin maahantuontivaiheessa myöntämällä käytetyn tavarahan maahantuojalle tuontihuojennus tavarahan hankintahintaan sisältyvän piilevän veron perusteella. Lisäksi käytettyjen tavaroiden marginaaliverotusmenettelyä voitaisiin soveltaa myös sellaisten tavaroiden myyntiin, jotka verovelvollinen jälleenmyyjä on ostanut Ahvenanmaan verorajan toiselta puolelta. Kaksinkertainen verotus poistettaisiin silloin, kun tavara maahantuodaan muualta Suomesta tai muista jäsenvaltioista Ahvenanmaan maakuntaan tai maakunnasta muualle Suomeen.

Ahvenanmaan verorajasta aiheutuvia taide-, keräily- ja antiikkiesineiden verotuseroja lievennettäisiin hallituksen esityksen mukaan soveltamalla niiden Ahvenanmaan verorajan yli tapahtuvaan maahantuontiin alennettua 8 prosentin verokantaa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sen hyväksymistä.

Valiokunta kiinnitti käsiteltävänä olevaa Ahvenanmaan poikkeuslakia säädettäessä mietinnössään VaVM 45/1996 vp huomiota lain soveltamisen yhteydessä syntyviin käytännön ongelmiin. Valiokunta toteaa, että nyt säädettävä lainmuutos on melko monimutkainen ja vaikeasti

sovellettava. Valiokunta katsoo, että vero- ja tulihallintojen on kaikin käytettävissään olevin keinoin turvattava uudistuksen mahdollisimman joustava soveltaminen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 27 päivänä lokakuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Maria Kaisa Aula /kesk
jäs. Pirjo-Riitta Antvuori /kok
Jorma Huuhtanen /kesk

Timo Ihamäki /kok
Seppo Kääriäinen /kesk
Reijo Laitinen /sd

VaVM 16/1999 vp — HE 102/1999 vp

Hanna Markkula-Kivisilta /kok
Ola Rosendahl /r
Matti Saarinen /sd
Sakari Smeds /skl
Kari Uotila /vas
Jukka Vihriälä /kesk

vjäs. Matti Huutola /vas
Bjarne Kallis /skl
Juha Karpio /kok
Jari Koskinen /kok
Markku Laukkanen /kesk
Ulla-Maj Wideroos /r.